

Prof. dr Izet Bajramović

METODIKA NASTAVE FIZIČKOG VASPITANJA SA ŠKOLSKIM ČASOM

Specijalističke postdiplomske studije
Fakultet za sport i fizičko vaspitanje
Univerzitet Crne Gore

Tema:

UČENIK – NASTAVNIK

Materijal iz priručnika za nastavnike tjelesne i zdravstvene kulture: „Metodika tjelesne i zdravstvene kulture“, (2001).; autor dr. Vladimir Findak.

Učenik kao subjekat vaspitno-obrazovnog procesa

- Vaspitno obrazovni proces (nastavni proces) je polivalentan:
- Sa jedne strane utiče na **proces transformacije antropološkog statusa učenika**
- S druge strane, **na proces njegovog vaspitanja i obrazovanja**
- Da bi učenik zaista bio subjekat nastavnog procesa, nastavu treba organizovati i sprovoditi tako da se u što većoj mjeri približi autentičnim potrebama svakog pojedinog učenika.

- Učenje i vaspitanje je **individualni čin** onoga koji uči odnosno onoga koji se vaspitava.
- Učiti nekog - ne podrazumijeva davati mu znanje
- Znanje se ne može davati. Znanje se mora sticati i usvojiti.

Osnovni uslov za bilo kakve pomake u podizanju antropoloških obilježja učenika jeste njihovo **aktivno učestvovanje u procesu fizičkog vaspitanja**, a na nastavniku je da im to u toku nastavnog procesa osigura.

Učenik i nastavnik u realizaciji plana i programa tjelesne i zdravstvene kulture

- 1) specifičnost plana i programa tjelesne i zdravstvene kulture
- 2) komparativne prednosti tjelesne i zdravstvene kulture koje proističu iz tih specifičnosti.

Zahvaljujući **naučnim postignućima**, fizičko vaspitanje je u situaciji da svoje ciljeve i zadatke ostvaruje samo i isključivo putem nastave.

Čas fizičkog vaspitanja ostaje i dalje osnovni organizacioni oblik rada, a nastava temelj za pripremanje i uvođenje učenika u sve druge organizacione oblike rada.

Nastavnik kao voditelj vaspitno obrazovnog-vaspitnog procesa mora biti svjestan da bez jedinstva **nauke i struke** nema ni jedinstva vaspitno obrazovnog rada.

Od nastavnika kao stručnjaka sve se manje zahtjeva da bude vrhunski demonstrator, **a sve više da bude dobar dijagnostičar, prognozer, programer i realizator programa.**

Živa demonstracija je nezamjenljiva, ali isto tako ona je potrebna samo toliko koliko je učenicima dovoljno da bi dobili jasnu predstavu o tome šta ih želimo naučiti.

Nastavnik treba biti taj koji će učenicima pomoći
onda kada stanu i tamo gdje ne
mogu bez nastavnika.

Uspjeh ćemo imati utoliko više ako:

- **gledamo učenike onakvima kakvi jesu,**
- **a ne kakvi bi morali biti, ili
kakvi su na drugim
predmetima.**

Specifičnosti vaspitno obrazovnog procesa ogleda se u tome što sprovođenje nastave fiz.vas. zahtijeva: **strpljivost, inicijativu, pravednost, intuiciju, vedrinu, zanos, a posebno da nastavnik voli djecu.**

- Nastavnik fizičkog vaspitanja za vrijeme rada izložen je posebno velikom **naporu**.
- Napor je prisutan i za vrijeme sprovođenja plana i programa, a počinje:
  - **od opasnosti povređivanja učenika**
  - **rad sa heterogenim grupama,**
  - **rad u ne baš uvijek primjerenim uslovima.**

Od nastavnika se s pravom očekuje da bude pokretač i nosilac saradnje.

Učenicima i nije toliko važno **ko radi sa njima**, ali im je sve važnije **kako nastavnik radi i kakvi su rezultati njihovog zajedničkog rada.**

Kineziološki model za sprovođenje individualnog oblika rada

Sastoji se od 5 konzistentnih operacija:

I operacija definiše cilj fiz.vas.svakog subjekta:

- prvo definisanje cilja moguće je sa jedne strane izvesti **na temelju informacija o stanju osobina, sposobnosti, motoričkih znanja i motoričkih postignuća za određenu dob i pol učenika,**
- a sa druge strane **na temelju informacija o aktuelnom stanju subjekta koji se uključuje u proces tjelesnog vježbanja.**

Pri definisanju cilja potrebno je maksimalno uvažavati i tzv. **faktore ograničenja**, koji mogu biti **endogenog** (kakvo je stanje zdravlja, kakve su mogućnosti organizma da se sprovedu promjene i sl.) i **egzogenog porijekla** (raspoloživo vrijeme, raspoloživi materijalni uslovi).

Prethodno opisane radnje uslov su ne samo za uspješno definisanje cilja nego i za **dijagnozu, prognozu i programiranje procesa tjelesnog vježbanja.**

II operacija

- **Dijagnozom** treba obuhvatiti integralnu procjenu relevantnih antropoloških obilježja.
- **Prognozom** treba obuhvatiti procjenu stanja i razvoj ukupnog sadržaja antropološke vrijednosti bilo pod djelovanjem endogenih ili egzogenih činilaca.
- U sklopu **programiranja** treba obaviti izbor i distribuciju sadržaja, doziranje i distribuciju volumena rada te izbor metodičkih organizacionih oblika rada.

III operacija – sprovođenje izrađenog programa koji se može ostvariti uz pomoć različitih oblika individualnog rada.

1. Postavljanje diferenciranih zadataka u sklopu osnovnog programa
2. Svrstavanje učenika u homogenizovane grupe
3. Postavljanje diferenciranih zadataka i izbor prikladnih kinezioloških operatora unutar svake homogenizovane grupe posebno.

d) Izbor prikladnih kinezioloških operatora ne samo u dijelu glavnog dijela časa, nego u svim ostalim djelovima časa.

e) Upućivanje učenika u njima primjerene oblike individualnog tjelesnog vježbanja izvan nastave tjelesne i zdravstvene kulture.

IV operacija - tranzitivno provjeravanje (korekcija transformacionih procedura)

V operacija - rezultati završnog provjeravanja nijesu potrebni i korisni samo za objektivno sagledavanje stanja antropoloških obilježja učenika na kraju školske godine.

Uputstva za prvi kolokvijum

Za prvi kolokvijum potrebno je savladati gradivo iz **12-tog i 13-tog poglavlja** - knjiga "tjelesna i zdravstvena kultura,, dr. Vladimira Findaka.

Akcentat je na **programiranju nastave i pripremi nastavnika za realizaciju iste.**

Maksimalan broj poena je 20. Isti broj poena moguće je osvojiti i na drugom kolokvijumu.

U vezi eventualnih nejasnoća i savjeta, obratiti se predmetnom nastavniku bajramovic.izet@gmail.com